

MUZEJSKA AKCIJA "SLIJEDI CRTU VREMENA UZ NOĆ MUZEJA 2013." KOPRIVNIČKE TRIDESETE 20. STOLJEĆA

JELENA MAKSIĆ GUDEK □ Muzej grada Koprivnice, Koprivnica

Koprivnički gradski muzej već godinama raznim izložbama i programima sudjeluje u manifestaciji *Noć muzeja*. Ovogodišnja tema (2014.) odnosila se na tridesete godine 20. stoljeća. Duh tog vremena nastojali smo predočiti rekonstrukcijom mode, frizura, glazbe, običaja i prilika unutar nekoliko izložaba i predavanja. Iako je stvorena atmosfera zabave i opće frivolnosti, ipak je naglašena i tamna strana tridesetih, koju su obilježavali socijalni sukobi, sve veće siromaštvo, državni teror i dr. Izložba *Koprivničke tridesete* sve te strane objedinjuje u maniri sinkretizma koji i jest jedno od temeljnih načela stila i razdoblja, ako ga možemo nazivati stilom, vremenski smještenoga između dva rata, razdoblja koje se često naziva *art deco*. Tridesete su poslijeratno, a istodobno i predratno te samim time specifično i jedinstveno vrijeme s dvije suprotstavljene tendencije od kojih jedna vodi posvemašnjem crnilu i depresiji, a druga dekadenciji koja često biva naličjem negativnosti i nesreće.

Autorice izložbe - viša kustosica Draženka Jalšić Ernečić, viša knjižničarka Josipa Strmečki i kustoska vježbenica Jelena Maksić Gudek, u svojoj su se višedijelnoj izložbi poigrale krajnostima i kontrastima osjećajući da je ludičko načelo jedino vjerodostojno za prikaz polivalentnog duha tridesetih koji je prevladavao u velikim svjetskim metropolama, kao i u malim sredinama poput koprivničke. Koncept izložbe osmislila je viša kustosica Draženka Jalšić Ernečić, a njezin je cilj bio naglasiti diskrepanciju među svim predstavljanim informacijama te, ultimativno, apostrofirati apsurd tridesetih. Izložbu, postavljenu u sklopu stalnoga muzejskog postava, svečano je otvorio ravnatelj koprivničkoga gradskog muzeja prof. Marijan Špoljar.

Autorice su izložbu koncipirale u tri dijela, od kojih je prvi ujedno i najkonkretniji, najstandardniji, dok ostala dva započinju muzejsku igru interakcije s posjetiteljima. Prvi se dio odnosi na publicističku djelatnost u 1930-ima te je napravljen izbor najzanimljivijih naslova *Ex libris*. Sastavio ga je Leander Brozović, osnivač koprivničkoga muzeja oda-birom djela koja se čuvaju u koprivničkoj gradskoj knjižnici *Fran Galović*. Tako, među ostalim, možemo naći prvotisk atrakativnih naslova kao što su *Hrvatski bog Mars*, *Povratak Filipa Latinovicza* i *Predgovor Podravskim motivima* Miroslava Krleže te djela Milutin Cihlara Nehajeva, Ljube Babića, Vjekoslava Karamana i mnogih drugih.

Nakon što posjetitelji vide što su njihovi preci čitali prije 80-ak godina, imaju priliku vidjeti i kako su izgledali.

Naime, drugi dio izložbe čine sklopive drvene "harmonike" u kojima su okviri s portretnim fotografijama članova Obrtničkoga, radničkog, obrazovnog i pjevačkog društva *Domoljub* iz Koprivnice, koji su fotografirani prilikom proslave 30. obljetnice djelovanja njihova društva 18. lipnja 1939. godine. Okviri se mogu okretati pa gledatelj jednostavnim elementom igre može vidjeti ime i prezime fotografirane osobe, ali i saznati koji je glas ta osoba pjevala u zboru. Time je svakom posjetitelju dana mogućnost sudjelovanja ili nesudjelovanja u muzejskoj igri, a samim time i stjecanja posve individualnog iskustva i doživljaja izloženih predmeta.

Treći dio izložbe *Koprivničke tridesete* muzejska je akcija *Slijedi crtu vremena*, koja ima oblik umjetničke agitacije. Taj nas imperativ izrijekom navodi da pratimo informacije koje su kronološkim redom otisnute na uočljivim crvenim lecima postavljenima u izložbeni prostor bez ikakvih predradnji ili prilagodbi. Crveni leci preplavljaju i osvajaju muzejski prostor, oponašaju uzorak cigle na bijelim zidovima, rasprostiru se površinama baroknih škrinja i secesijskih ormara bombardirajući nas informacijama koje se smjenjuju metodom nasumičnosti, bez ikakvih vidljivih poveznica na razinama važnosti ili analognosti tematike.

Ta je akcija intervencija u prostor stalne muzejske izložbe i daje žestok crveni pečat cijeloj izložbi pjevajući disonantnu himnu apsurdnu tridesetih, godina kada je Mickey Mouse ugledao svijet u obliku stripa, kada je proizveden prvi kondom, kada je izgrađen Chryslerov neboder i kada je Hitler stekao njemačko državljanstvo. Sve te općepoznate informacije stoje kontrapunktirane informacijama iz podravskih lokalnih glasila, onima o izvedbama filmova o Tarzanu i Mati Hari u kinu *Apolo*, o tečaju esperanta ili uvođenju električne rasvjete u Koprivnici, o smrti supruge Mihovila Pavleka Miškine ili pak o rođenju istaknutih hlebinskih naivnih umjetnika. Na kraju vremenske crte, na noćnom ormaru iz klijeti Frana Galovića, poruka je Vlade Marteka: Čitajte pjesme Galovića!

Jedan je to od naloga na kakve nas primorava ta akcija jer je ona vizualno i značenjski nasilna. I kao da nam prkosno šapuće riječi velikog Vladimira Majakovskog: *Svako nasilje u povijesti - korak je prema savršenstvu* (Majakovski, 1914.).

Primljeno: 7. ožujka 2014.

THE MUSEUM ACTION *FOLLOW THE TIME LINE* IN MUSEUMS' LONG NIGHT, 2014: THE KOPRIVNICA 1930s

Koprivnica Municipal Museum has participated in the event Museums' Night several times with various exhibitions and actions. This year the theme was *Koprivnica in the 1930s*. The exhibition consists of three parts. The first part presents first editions of books by famous authors and/or with interesting titles which were printed in the 1930s.

The second part of the exhibition is photographs of men and women, members of the cultural society called "Domoljub".

The third part is a museum agitation which consists of provocative red flyers with various items of information about important people, buildings, cartoon characters and so on in the 1930s from all around the world. Flyers are scattered around in permanent museum display and their appearance is very aggressive to the space they occupy.

This museum action can be explicated in the words of Vladimir Mayakovsky: *Every act of violence in history is one step closer to perfection.*